

Nr 325.

Av herr **Ström, Fredrik**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen.*

Det i kungl. propositionen nr 148 framlagda förslaget till ändring i vissa delar av taxeringsförordningen synes icke kunna obesekret av riksdagen bifallas. Propositionen föreslår en väsentlig förstärkning av det rent byråkratiska elementet i taxeringsorganisationen. Det är en lätt gjord iakttagelse, att taxeringsväsendet redan i sin nuvarande gestaltning har en betänkelig förmåga att väcka irritation hos lojala och laglydiga medborgare. Genom den ökade byråkratiseringen och denna byråkratis enligt förslaget väsentligt ökade maktbefogenheter kan detta misstroende förväntas komma att hastigt tilltaga. Denna tendens i förslaget synes mig ur rent demokratisk synpunkt ytterst betänkelig. Ty den reaktion mot en minutiös byråkratisk och i onödan överdriven kontroll av den enskildes förhållanden, som förslaget med all sannolikhet måste framkalla, kan befaras komma att framgångsrikt utnyttjas såsom vapen mot den demokrati, som låtit en sådan byråkrati och ett sådant system uppväxa. Varje möjlighet till kitsligt nit måste avvärjas.

Skall därför en utvidgning av det byråkratiska elementet äga rum och dess maktresurser ökas, bör därvid iakttagas, att ett effektivt medborgerligt inflytande erhålles och befastes. Taxeringsorganens befogenheter att påkalla enskildas medverkan för egen eller annans taxering böra därför icke få användas utan att medgivande därtill i varje fall lämnats av vederbörande taxeringsnämnd eller, om denna redan avslutat sitt arbete, av länsstyrelsen, icke däremot av allenast en enskild befattningshavare. Det sämsta av allt är en myndighetstaxering, som har självstyrelsens sken.

Även i vissa andra hänseenden böra jämkningar i propositionen ske. Sålunda synes den utvidgning av upplysningsskyldigheten att inbegripa även tidigare års förhållanden för mången bliva orimligt betungande redan av den anledningen, att personer i allmänhet icke äro i stånd att fullgöra en sådan skyldighet. Likaledes böra de föreslagna bestämmelserna om deklARATIONSSKYLDIGHET för make på grund av andra makens förhållanden utgå såsom stridande mot nutida uppfattning. Vad deklaraTIONSFORMULÄREN angår bör gälla, att någon utvidgning av uppgiftsskyldigheten i dem icke bör ifrågakomma, då utvecklingen bör ledas i riktning mot deras effektiva förenkling. Redan nu klaga tusentals små inkomsttagare, egnahemsägare etc. över de formalistiska och inkrånglade deklaraTIONSFORMULÄREN. Den i pro-

positionen föreslagna allmänna skyldigheten att lämna uppgifter till ledning för annans taxering innehåller en princip, som i tillämpning kan leda till ett för demokratien farligt spioneri-, angiveri- och trakasseringsystem och föranleda en motbjudande inblandning i medborgarnas privata mellanhavanden. Enskild person bör därför icke heller vara skyldig att uppgiva långivares namn. Av liknande anledning bör någon förpliktelse för icke bokföringsskyldig person att tillhandahålla sina privata anteckningar självfallet ej stadgas, liksom en bokföringsgranskning, som icke avser vederbörandes egna förhållanden, icke kan anses fylla ett tillåtet ändamål.

Samtliga föreslagna straffskärpningar, vitesförelägganden och rätten att erhålla ersättning för delgivning av sådant föreläggande avstyrkes. Med dylika åtgärder skapas icke en bättre moral; snarare riskerar man motsatsen. Skall det nuvarande systemet med normerade böter övergivas, bör man beträda den av departementschefen antydda vägen att inpassa falskdeklarationsbrottet i strafflagen. Särskilt måste undvikas att utan verkligt tvingande skäl i en specialförfattning införa fängelsestraff, då ett alltför flitigt tillgripande av denna metod kan få verkningar rakt motsatta de åsyftade.

Till sist bör även i taxeringsväsendet gälla, att en författning icke erhåller retroaktiv tillämpning. Med hänsyn härtill bör förslaget icke träda i kraft förrän med nästa taxeringsår, d. v. s. från och med den 1 januari 1935.

Det synes önskvärt, att de här yrkade förändringarna i förslaget vidtagas av riksdagen; skulle emellertid detta av praktiska skäl icke vara möjligt, synes frågan utan fara kunna uppskjutas ett år och riksdagen nu hos Kungl. Maj:t anhålla om nytt förslag, detta dess mer som fråga om en förbättrad organisation av taxeringsväsendet redan tidigare vid denna riksdag väckts.

Jag hemställer sålunda,

att riksdagen måtte i föreliggande förslag till ändring av taxeringsförfordningen vidtaga de ändringar, som ovan föreslagits, eller, om detta icke låter sig göra, med avslag å propositionen hos Kungl. Maj:t anhålla om nytt förslag i ämnet med beaktande av vad nu anförts.

Stockholm den 2 april 1935.

Fredrik Ström.